

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

1/2026

ročník/volume 36

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

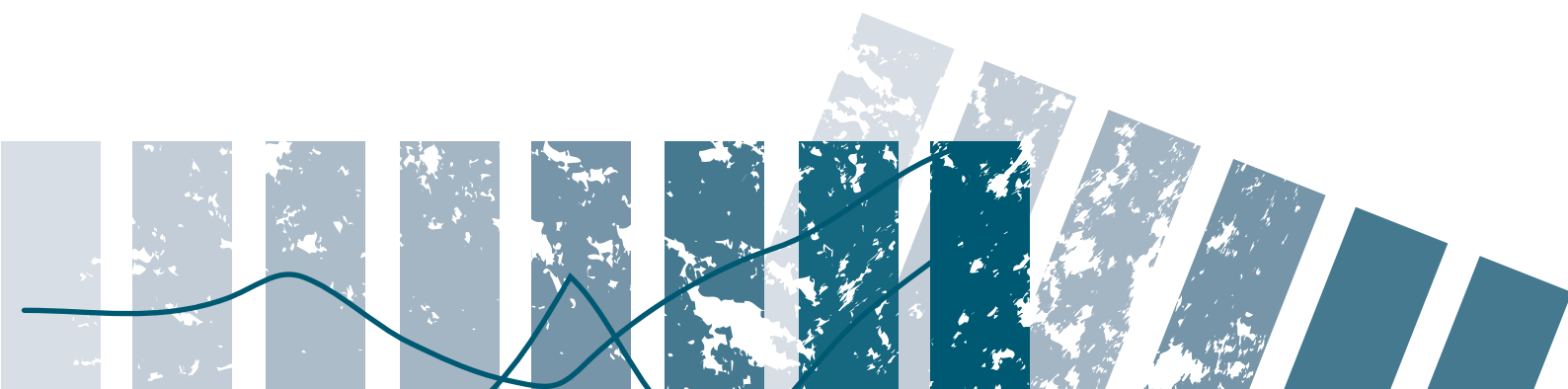
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 7

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 70 – 71

Dátum vydania/Publication date: 15. január 2026/January 15, 2026

Informácia/Information

BOLO RAZ JEDNO SČÍTANIE

ONE UPON A CENSUS

„Kde bolo, tam bolo, bolo raz jedno sčítanie...” Znie to ako začiatok vašej obľúbenej detskej knižky, no v skutočnosti ide o úvod do fascinujúceho sveta faktov, ktorý prekvapí nielen deti, ale aj dospelých. Štatistický úrad Slovenskej republiky prichádza s unikátnou publikáciou, ktorá búra mýty o nudných grafoch a tabuľkách.

Možno si myslíte, že svet rozprávok a svet tvrdých dát nemajú nič spoločné. Nová publikácia s názvom **Bolo raz jedno sčítanie** vás však presvedčí o opak. Táto knižka, ktorá je tak trochu rozprávková a tak trochu náučná, prináša svieži pohľad na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 (SODB 2021).

Vizuál obálky publikácie;
Zdroj: *Bolo raz jedno sčítanie, 2025*

Autori publikácie prišli s nápaditým inovatívnym konceptom: známe príbehy, na ktorých sme všetci vyrastali, prepojili s reálnymi údajmi o tom, ako na Slovensku žijeme. Každá kapitola sa začína klasickou rozprávkou, ktorá plynule prechádza do zaujímavej štatistiky.

Zoberme si napríklad rozprávku **O troch prasiatkach**. Kým v rozprávke prasiatka stavajú slamené, drevené či murované domčeky, štatistici nám prezradia, že na Slovensku máme 37 676 domov s drevenou nosnou konštrukciou, zatiaľ čo tých murovaných (tehlových) je výrazne viac – až 889 707. Alebo príbeh **O perníkovej chalúpke**, kde hrala hlavnú úlohu pec. Vedeli ste, že viac ako pätina bytov na Slovensku (presne 476 621) stále používa na vykurovanie pevné palivo, ako je drevo alebo uhlie?

Knižka sa nebojí ani sociálnych tém a pestrosti rodinných vzťahov. Príkladmi sú rozprávky:

- **Sol' nad zlato:** Kráľ mal tri dcéry. Na Slovensku je realita taká, že až 12 054 otcov žije v jednej domácnosti s tromi dcérami.
- **Popoluška:** Príbeh o nevlastnej matke a dcére má svoj odraz aj v dátach – na Slovensku žije 2 361 dcér s matkou, ktorá nie je ich biologickou matkou, no tvoria spoločnú rodinu.
- **Zlatovláska:** Pamätáte si na dievčinu vo vysokej veži? Štatistika ukazuje, že slobodných žien, ktoré žijú samy v byte na šiestom alebo vyššom poschodí („s hlavou v oblakoch“), je u nás 233 980.
- **Sedem kozliatok:** Aj v dnešnej dobe existujú veľké rodiny. Sčítanie odhalilo, že v 443 domácnostiach žije osamelá matka so siedmimi deťmi.

Je to ideálny nástroj pre rodičov, ako vysvetliť deťom fungovanie spoločnosti, ale aj pre pedagógov či kohokoľvek, kto má rád zaujímavosti. Navyše vďaka svojej štruktúre a jasnému jazyku môžu rozprávkové časti poslúžiť aj ako prvé čítanie pre začínajúcich malých čitateľov.

INTERAKTÍVNA ZÁBAVA PRE MALÝCH PÁTRAČOV

Publikácia nie je len o sčítaní. Celou knižkou sprevádza deti postavička superhrdinu Sčítajka, ktorý dostal za úlohu spočítať obyvateľov. Pre malých zvedavcov je pripravená tajná šifra. V každej ilustrácii je ukryté písmenko alebo číslo, ktoré musia deti nájsť a doplniť do políčka tajničky, ktorá im na záver prezradí zaujímavú informáciu. Ilustrácie v publikácii majú navyše moderný nádych, čo knihe dodáva vizuálne pútavú atmosféru.

PREČO BY STE SI JU MALI PREČÍTAŤ?

Kniha **Bolo raz jedno sčítanie** je dôkazom, že štatistika nemusí byť strašiakom. Ako uvádzajú autori v závere: „V každej rozprávke sa skrýva kúsok reality. A v každej štatistike kúsok dobrodružstva.“ Nechajte sa vtiahnuť do deja, kde čísla ožívajú, a zistíte, že sčítanie obyvateľov je v podstate jedným veľkým príbehom o nás všetkých.

AUTORI, KTORÍ VDÝCHLI ČÍSLAM ŽIVOT

Za týmto netradičným projektom stojí malý tím kreatívnych ľudí zo Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorí dokázali prekročiť hranice tradičného publikovania dát. Ich cieľom bolo premeniť sčítanie na prístupný a zábavný príbeh. Andrej Chromeček ako editor stál pri zrode celej myšlienky a dohliadal na to, aby sa komplexné dáta pretavili do jednoduchého, rozprávkového formátu. Zohral kľúčovú úlohu pri vizuálnej aj obsahovej stránke publikácie. Kristián Óvári, spoluautor, sa podieľal na výbere a spracovaní dát tak, aby dokonale korešpondovali so známymi rozprávkami. Kristína Vargová, grafička a vizionárka, svojím jedinečným grafickým spracovaním premenila knihu na vizuálne pútavé a moderné dielo.

Publikácia je dostupná online:

Mgr. Andrej Chromeček, PhD.
autor pracuje v Štatistickom úrade SR
v oddelení sčítania obyvateľov, domov a bytov a prierezových štatistík